

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Кафедра державного управління
документознавства та інформаційної діяльності

ISSN 2617-4650

<https://doi.org/10.31713/st3-420190>

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

збірник наукових праць
Випуск 3-4, 2019 р.

Рівне – 2019

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Антонова С. Є. Аналіз реалізації публічної житлової політики в місті Рівне	7
Сазонець І. Л., Вівсяник О. М. Наукова спадщина Анрі де Сен-Сімона на етапі становлення інституалізму як методологічного інструменту науки про державне управління	14
Зима І. Я. Теоретичні основи формування механізму державного управління охороною здоров'я та співпраці з міжнародними організаціями	25
Корбутяк В. І., Фесюк А. М. Підвищення якості надання інформаційно-адміністративних послуг в Малолюбашанській ОТГ	31
Мартинюк Г. Ф. Зарубіжний досвід організації підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців: проблеми імплементації в Україні	45
Обуховська Л. І. Розвиток процесу децентралізації в Україні та досвід реформи децентралізації в Польщі	53
Романенко О. Є., Сивий Р. П. Імплементація політики Європейського Союзу у сферу трансформації державної служби в Україні на основі електронного урядування	64
Тихончук Л. Х. Структурна модернізація суспільно-економічних відносин та небезпека ізоляціонізму в міжнародній економічній діяльності України	74
Фесянов П. О. Державне регулювання радіаційною безпекою в Україні: заходи щодо його вдосконалення	79
Цецик Я. П. Протидія силових структур Другої Речі Посполитої українським національним партіям на Волині напередодні другої світової війни	86

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Андрійцьо-Рузаєва А. Ю., Задорожна Іванна Сутність стратегічної парадигми самоменеджменту	93
Антонюк О. Р. Роль професійних організацій у розвитку ринку послуг (на прикладі діяльності аудиторської палати України)	100

Зміст випуску

Валіулліна З. В. Зростання значення ІТ-корпорацій України в експорті послуг	109
Гессен А. Є., Приз О. В. Проблеми конкурентоспроможності експортного потенціалу України	116
Гладченко А. Ю. Потенціал впровадження європейського досвіду досягнення макроекономічної рівноваги в Україні	125
Джинджоян В. В. Реалізація принципів корпоративної соціальної відповідальності туристичних підприємств в контексті «Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року»	131
Сазонець О. М., Никончук В. М. Методи оцінки інтелектуального капіталу на різних рівнях економічної системи	142
Саленко А. С. Визначення напрямів розвитку високотехнологічного корпоративного підприємництва в Україні	148
Сардак С. Э., Радзиевская С. А. Идентификация локальных цивилизаций и их влияние на социально-экономическое развитие	155
Саричев В. І. Індикатори ефективності охорони здоров'я в умовах розвитку соціо-еколого-економічних систем	167

УДК 334.726:004.9:658.589

<https://doi.org/10.31713/st3-4201913>

JEL L 86, M 15, M 51

Валіулліна З. В.,

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ЗРОСТАННЯ ЗНАЧЕННЯ ІТ-КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ В ЕКСПОРТІ ПОСЛУГ**Valiullina Z. V.,**

PhD in Economics,

Associate Professor of the Department of International Economic Relations,

National University of Water and Environmental Engineering, Rivne

INCREASING THE IMPORTANCE OF UKRAINE IT CORPORATIONS IN THE EXPORT OF SERVICES

Здійснено оцінку кількості фахівців ІТ-ринку України, розглянуто приріст річних показників кількості співробітників в компаніях України в сучасних умовах. На основі аналізу сучасних тенденцій розвитку ІТ-ринку України визначено 10 найбільших ІТ-корпорацій України. Досліджено експорт послуг та визначена частка експорту комп'ютерних послуг в загальному експорті послуг. Визначені проблеми функціонування ІТ-корпорацій в Україні та запропоновано заходи щодо підвищення ефективності їх діяльності, які ґрунтуються на науково-технічному та інноваційному розвитку

The estimation of the number of specialists in the IT-market of Ukraine is made, the increase of annual indicators of the number of employees in the companies of Ukraine in the current conditions is considered. Based on the analysis of current trends in the development of the Ukrainian IT market, the 10 largest Ukrainian IT corporations have been identified. The export of services and the share of exports of computer services in total exports of services have been investigated. Problems of functioning of IT corporations in Ukraine are identified and measures are proposed to increase the efficiency of their activities based on scientific, technical and innovative development

Ключові слова: ІТ-корпорація, ІТ-ринок, експорт, інформатизація, середовище, розвиток

Keywords: IT corporation, IT market, export, informatization, environment, development

Постановка проблеми. Корпоративний країн, що розвиваються, стали світ вже переживав сплески злиттів та найважливішими гравцями згідно даної поглинань, проте їх кількість не може тенденції. На сьогодні саме корпорації зрівнятися з обсягами мегаугод, укладених сектору інформаційно-комунікаційних за останні двадцять років. Корпорації з технологій формують та змінюють

інституційне середовище міжнародного бізнесу. Сектор ІТ продовжує демонструвати високі показники власного розвитку. ІТ-корпорації справляють важливий ланцюговий ефект на економіку. Генеруючи високий дохід і наймаючи працівників за відносно високою середньою заробітною платою, ІТ-сектор також допомагає іншим секторам підвищити продуктивність, працювати більш ефективно та швидше впроваджувати інновації. І це крім того, що інформаційні технології виступають рушійною силою розвитку на різних ринках і можуть створити трансформаційну цінність бізнесу в широкому діапазоні галузей і ринків. Саме тому роль великих ІТ-корпорацій у даному секторі як особливого інституту сучасного світогосподарського розвитку є надзвичайно важливою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тенденціям функціонування ІТ-корпорацій в інформаційно-інституційному середовищі та їх впливу на економіку України займаються як зарубіжні так і вітчизняні вчені, зокрема, Р.О. Винничук [1], Л.Є. Довгань, І.П. Малик, Т.В. Склярчук [1], О.М. Сазонець [2], І.Л. Сазонець [3] О.В. Журавльов [4], Л.І. Федулова, М.П. Чайковська, А.А. Чухно та інші. Проте систематичне та комплексне дослідження, яке враховує важливість розвитку ІТ-корпорацій, виявляє проблеми та обґрунтовані перспективні тенденції їх розвитку в Україні залишається недостатньо розкритим та потребує подальшого опрацювання.

Мета статті. Методи дослідження, використані у процесі написання статті, передбачають застосування загальнонаукових та емпіричних прийомів економічної науки, що ґрунтуються на системному підході. Крім цього, у процесі роботи застосовувались такі загальні методи досліджень, як теоретичного узагальнення та індукції, дедукції. Метою даної статті є проведення аналізу тенденцій

функціонування ІТ-корпорацій в інформаційно-інституційному середовищі.

Виклад основного матеріалу. За даними ІТ Асоціації України, в нашій країні стрімко зростає значущість ІТ-послуг в структурі українського експорту. Так, у 2017 році комп'ютерні послуги посіли 3-тє місце серед експорту послуг з України, а за результатами першого півріччя 2018 року обігнали трубопровідний транспорт і стали другою найбільшою галуззю з експорту послуг, займаючи понад 20% від усіх послуг, що експортуються Україною. Відповідно до опитування компаній, абсолютна більшість доходів вітчизняного ІТ-бізнесу має іноземне походження, переважно розробники співпрацюють з США, Великою Британією, Німеччиною, Канадою, Ізраїлем, Швецією та Швейцарією [5].

Українська ІТ-індустрія – одна з небагатьох, що одночасно демонструє збільшення обсягів валютної виручки та ріст податкових виплат до Бюджету, входить в ТОП-3 за обсягом експорту послуг, підвищуючи рейтинг України на глобальному ринку. ІТ-індустрія продовжує створювати нові робочі місця з високими зарплатами і надає можливості для подальшого нарощування експортного потенціалу України, звісно, за умов зваженої державної політики відносно інноваційних галузей. Фізичні особи-підприємці вже традиційно являються важливою складовою української ІТ-екосистеми, отже, при поточній системі оподаткування протягом останніх років сума податків, сплачених ІТ-індустрією щорічно збільшується на 27-30%. Зважаючи на значні здобутки порівняно молодій галузі, ІТ-індустрія потребує виважених кроків у державному регулюванні. Поспішні рішення можуть призвести до недоотримання доходу в Державний бюджет та відтоку кращих спеціалістів галузі за кордон [5].

Для характеристики корпорацій України у сфері інформаційно-

комунікаційних технологій важливо мали фахівців у цій сфері, що відображено в дослідити показники кількості компаній, які табл. 1.

Таблиця 1

Кількість компаній, які мали фахівців у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, од [6]

Показник	Кількість підприємств, які мали фахівців у сфері ІКТ	Кількість підприємств, які проводили навчання у сфері ІКТ		Кількість підприємств, які здійснювали набір фахівців у сфері ІКТ
		навчальні курси для фахівців	навчання для інших співробітників	
Усього підприємств	10660	1943	2039	4663
у тому числі із середньою кількістю працівників, осіб				
до 50	5503	803	929	2642
50-249	3514	647	643	1249
250 і більше	1643	493	467	772

Кількість фахівців ІТ-ринку України у 2017 зросла на 3 512 людини, що на 7% більше в порівнянні з першим півріччям. Якщо порівнювати річні показники, зростання сумарної кількості співробітників в компаніях ТОП-25 в 2017 році то показник динаміки мав тенденцію до збільшення більше ніж на 13% у порівнянні з 2016 роком.

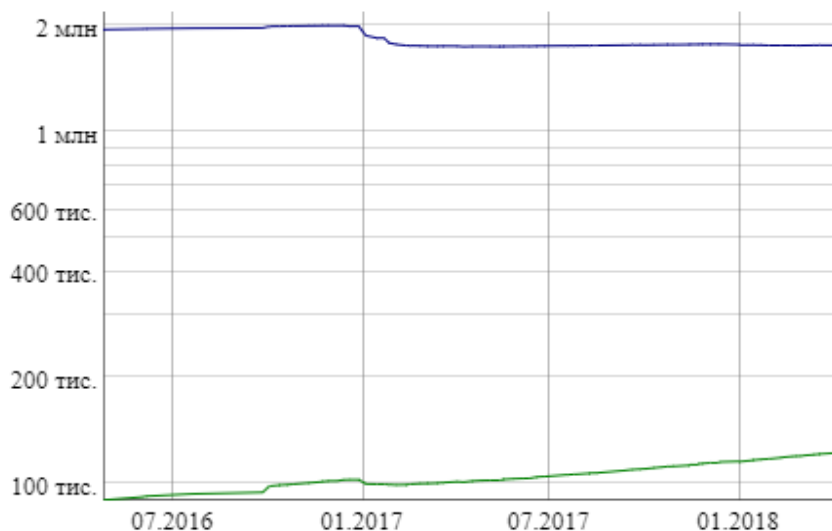

Рис. 1. Зміна кількості ФОПів в Україні [7]

Число програмістів в Україні щороку зареєстрованих ФОПів-айтішників. Відтоді стабільно зростає, до квітня 2016 року не було доступних даних про кількість ринку України відтоді з'явилося більше

30 тисяч нових зареєстрованих ІТ-спеціалістів.

Зазначена тенденція є нетипово для українських ФОПів, оскільки загальне число зареєстрованих ФОПів зменшилось на 186 тисяч (10%). Проте загальна кількість ФОПів-айтішників за період з 2016 по 2018 рік мала тенденцію до збільшення (33 тисячі, або 37%). Отже за даними рис. 1 можемо стверджувати, що ІТ-галузь щороку в Україні має нарощує темпи та швидко розвивається.

Згідно даних Держкомстату зростаючу

динаміку впродовж 2000-2018 рр. мають показники кількості підприємств, які здійснювали набір фахівців у сфері ІКТ.

Необхідно відмітити, що у другому півріччі 2017 кількість фахівців ІТ-ринку України мала зростаючу динаміку та збільшилась на 3 512 людини, що на 7% більше в порівнянні з першим півріччям. Відмітимо, що позитивною тенденцією починаючи з 2014 року є позитивний приріст річних показників кількості співробітників в компаніях України (рис. 2).

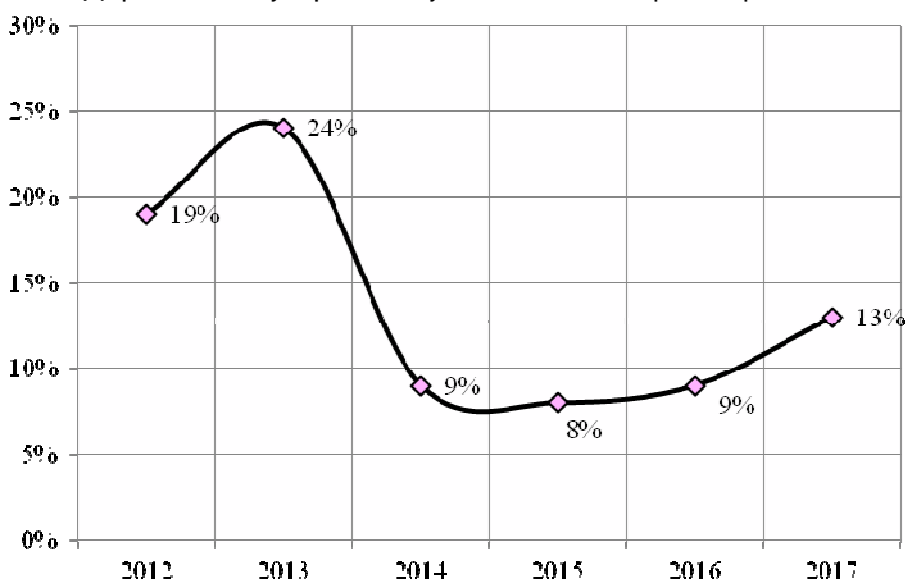

Рис. 2. Приріст річних показників кількості співробітників в компаніях України [8]

Виходячи з аналізу приросту річних показників кількості співробітників в компаніях України, можемо стверджувати, що кількість спеціалістів активніший ріст відбувався лише в 2012 та 2013 рр. (19% і 24% відповідно).

Впродовж 2017 та 2018рр. кількість спеціалістів в найбільших ІТ-корпораціях України мала тенденцію до збільшення більше ніж на третину зокрема, з 43 тис. до 58 тис., що є позитивною тенденцією для розвитку ІТ-корпорацій України.

Для повноти аналізу проаналізуємо 10 найбільших ІТ корпорацій України станом на 2018 рік. Слід відмітити, що в умовах сьогодення з'являються нові офіси в Києві,

Львові, Харкові та Рівному, а також за межами України офіси відкривали в Малазі, Берліні, Варшаві, Кракові, Торонто, Турині, Лондоні, Бухаресті, Ейндховені, Шарлотт, Чикаго і навіть в Токіо й Сеулі.

Лідер рейтингу EPAM – заснована 1993 року у США та Білорусі, ІТ-корпорація надає послуги з виробництва програмного забезпечення під замовлення, з консалтингу. Офіси з обслуговування клієнтів присутні в Україні, США, Західній, Центральній та Східній Європі. В корпорації працює більше 30 тис. осіб. В Україні приріст у 2018 році виріс на рекордну кількість фахівців – 900 осіб. За 2017 рік компанія виросла на 900 осіб (19,5%), з них 600 –

технічні фахівці. За даними компанії, активне зростання в другому півріччі викликаний приходом нових проектів в області Digital Transformation і AI / Big Data. Партнерами IT-корпорації є Microsoft, Google, Adobe, Amazon, Sitecore, SAP.

Одна з найбільших IT-корпорацій України – SoftServe, заснована в 1993 році в м.Львів, займається консалтингом та надає послуги у сфері цифрових технологій. На даний час офіси корпорації розміщені в Україні, США, Центральній та Східній Європі в яких працює більше 8 тис. чоловік. В Україні корпорація SoftServe має постійну тенденцію до зростання, зокрема у 2017р. – 372 осіб

(9%). Основними клієнтами корпорації є: IBM, Logitech, Cisco, Panasonic, Pearson, Zilliant, Kronos, Kony, Nordea та інші.

Luxoft, третя найбільша IT-компанія України. Основним видом діяльності є надання послуг з розробки програмного забезпечення. В Україні працює з 2005 року, а заснована у 2000 році в РФ. В Україні у 2017 році показав приріст в 55 фахівців. За 2016 рік чисельність компанії зростає на 220 осіб (6%). Корпорація є членом GENIVI Alliance. Основними клієнтами є такі відомі корпорації як ABBYY, Wiley, Sike, Accessbank, Aplana, Emerson, Лабораторія Ксаперського та інші.

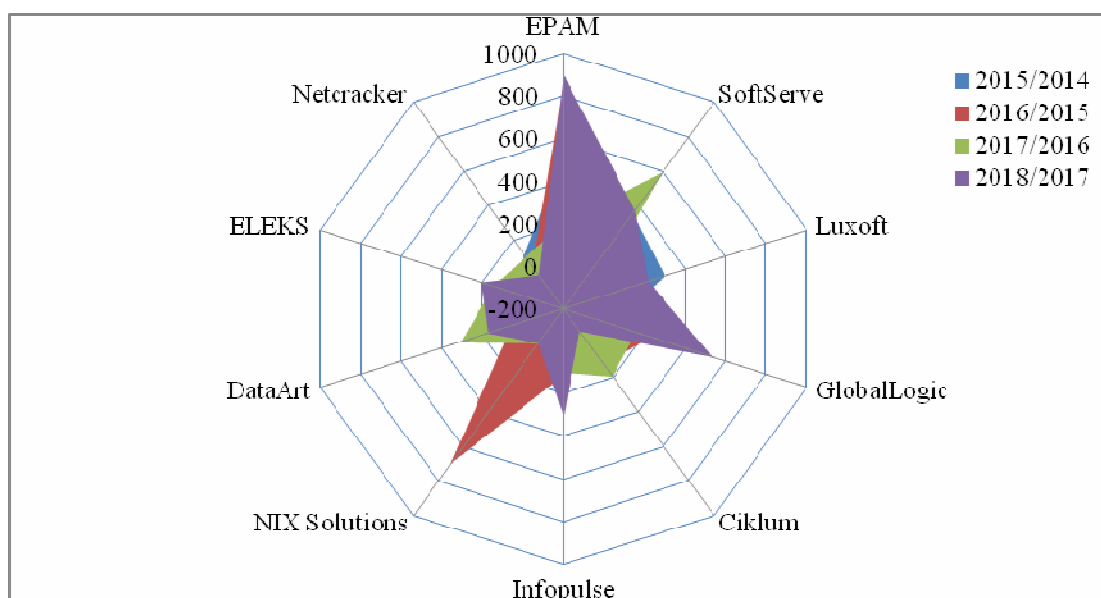

Рис. 3. Приріст фахівців по досліджуваних IT-корпораціях

Зауважимо, що оплата праці в IT-організаціях ставить близько 80-85% від усіх затрат, у той час як аренда приміщення не більше 7%, податкове навантаження – близько 5%. Середня заробітня плата працівника в Україні ставить близько 2500 дол.

Проведене дослідження засвідчило, що найкращими країнами Центральної та Східної Європи за зовнішнім аутсорсингом в IT є Україна – 33%, Росія – 21%, Румунія – 9%, Сербія – 8%, Польща – 7%. Відмітимо, що із

країн Центральної та Східної Європи за IT-фрілансерським аутсорсингом Україна посідає 1 місце, а в світі є третьою країною за позаштатним аутсорсингом після США, Індії.

Зауважимо, що IT-сфера складає 3% ВВП України, і це в першу чергу досягається завдяки орієнтації на зовнішній ринок.

Українські IT-аутсорсингові корпорації співпрацюють з різними галузями, розробляючи різні види програмного забезпечення. Статистика говорить про те, що все ще найбільш затребуваною є індустрія

розваг (включаючи ігри) – 16,2% від усієї маси замовлень. Ця область позначена як найбільш динамічно розвинена, оскільки кількість ігор та розважальних програм збільшується.

Для повноти аналізу розглянемо в

табл. 2 експорт комп'ютерних послуг за 2008-2016 рр. Слід відмітити, що в умовах сьогодення експорт комп'ютерних послуг лише набирає оборотів в Україні і в майбутні періоди планується тенденція до нарощення даних показників.

Таблиця 2

Експорт комп'ютерних послуг за 2008-2016 рр.

Показник	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Експорт послуг, млн дол. США	10130	11936	14180	14096	14233	11521	9737	9863
Експорт комп'ютерних послуг, млн дол. США	236	525	823	647	932	1102	997	1145
Експорт комп'ютерних послуг, % до попереднього року	97	108	150	169	144	181	90	115
Експорт комп'ютерних послуг, % до 2008 року	97	105	157	266	383	453	410	471

Примітка. Складено автором за [9].

Як видно з табл. 3, обсяг експорту комп'ютерних послуг зменшувався лише у 2009 та 2015 році. А за період 2008-2016 рр. мав тенденцію до збільшення і виріс у

4,7 рази на фоні загального зменшення експорту послуг на 20% за той же період (рис. 4).

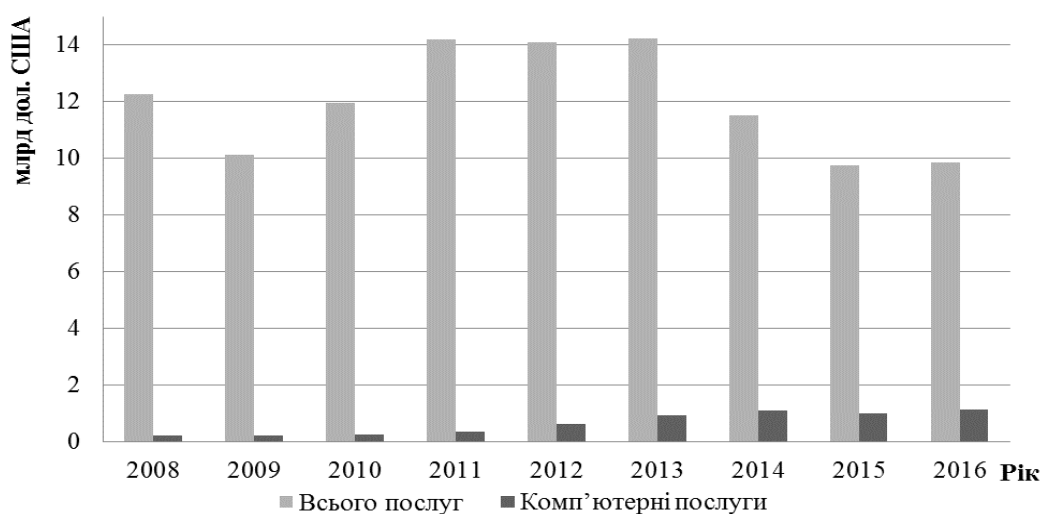

Рис. 4. Динаміка експорту послуг за 2008-2016 рр. [9]

Як видно з рис. 4, за останні роки вплив ІТ-галузі на економіку України зростає. Так, за період з 2008 по 2016 роки частка

комп'ютерних послуг в експорті послуг зросла з 2 до 11,6% (рис. 5).

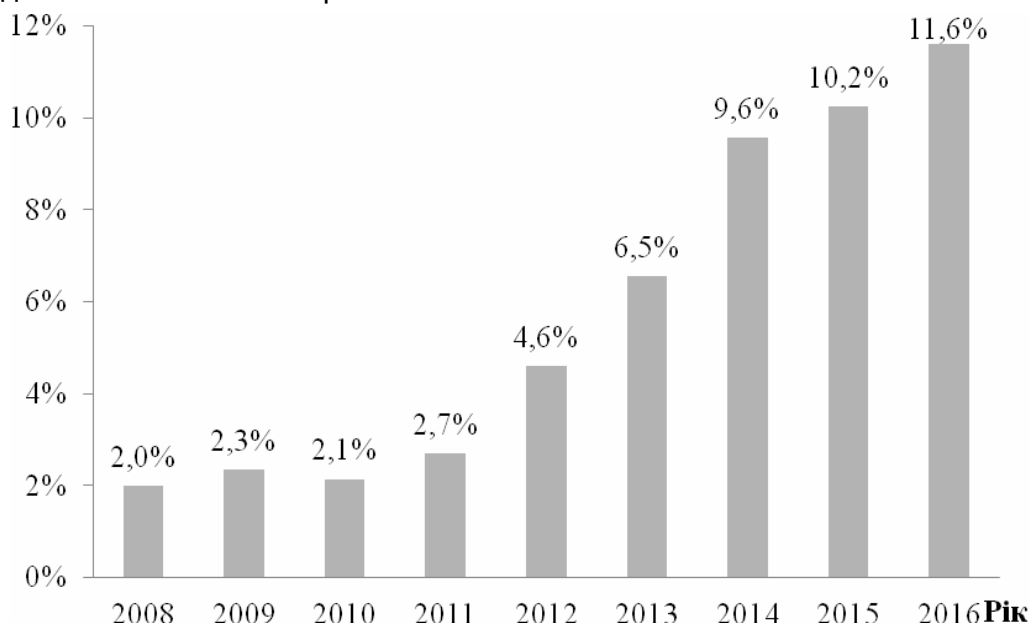

Рис. 5. Зміна частки експорту комп'ютерних послуг в загальному експорті послуг за 2008-2016 рр.

Висновки. Проведений аналіз функціонування ІТ-корпорацій в інформаційно-інституційному середовищі засвідчив, що в Україні стрімко зростає значущість ІТ-послуг, 85% ІТ-корпорацій віддають перевагу Київській, Харківській, Львівській, Дніпропетровській та Одеській областям. Лідерство за показниками володіння часткою ринку України вже сім років поспіль зберігають EPAM, SoftServe та Luxoft. Визначено, що ІТ-корпорації сприяють забезпеченню і утриманню інноваційного лідерства країни в умовах зростання уваги до соціальної відповідальності та трансформації

інституційного середовища діяльності ІТ-корпорацій. Відтак, можемо стверджувати, що корпорації, які є інноваційними лідерами, демонструють специфіку та формують еталон сучасної боротьби за ринки та світове інноваційне лідерство.

Таким чином, запорукою розвитку цифрової трансформації став той факт, що людині і будь-якому бізнесу стали доступні технології та комп'ютерні потужності, що раніше здавалися недосяжними. На сьогодні саме технології надають будь-якій компанії можливість змінити власну бізнес-модель таким чином, щоб диференціюватися від світового ринку.

Список використаних джерел

1. Винничук Р. О., Склярчук Т. В. Особливості розвитку ІТ-ринку в Україні: стан та тенденції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Логістика. 2015. № 833. С. 3–8.
2. Сазонець О. М., Ідріссі Сулейман. Українські реалії зростання ІТ в контексті світової інформаційної асиметрії. *Стратегія і тактика державного управління*. 2018. № 1-2. С. 36–41.

3. Сазонець І. Л. Інноваційні методи управління діяльністю підприємств в умовах інформаційної економіки. *Економіка та держава*. 2018. № 5. С. 10–13.

4. Журавльов О. В., Сімачов О. А. Статистичне дослідження ринку ІТ-послуг в Україні. *Статистика України*. 2018. № 4. С. 25–33.

5. У 2018 році ІТ-індустрія поповнить бюджет України на 10 млрд гривень. URL: <https://itukraine.org.ua/ukra.html> (дата звернення: 10.10.2019).

6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.10.2019).

7. Скільки IT-спеціалістів в Україні: підрахунок за даними Мін'юсту. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/how-many-devs-in-ukraine/> (дата звернення: 10.10.2019).

8. ТОП-50 IT-компаній України, январь-2018: рост 13% за год и переход порога «5000 специалистов». URL: <https://dou.ua/lenta/articles/top-50-jan-2018/> (дата звернення: 10.10.2019).

9. Богуш В., Юдін О. Інформаційна безпека держави. Київ : «МК-Прес», 2005. 432 с.

2018. № 5. S. 10–13.

4. Zhuravlov O. V., Simachov O. A. Statystyczne doslidzhennia rynku IT-posluh v Ukraini. *Statystyka Ukrainy*. 2018. № 4. S. 25–33.

5. U 2018 rotsi IT-industriia popovnyt biudzhet Ukrainy na 10 mlrd hryven. URL: <https://itukraine.org.ua/ukra.html> (data zvernennia: 10.10.2019).

6. Ofitsiinyi sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (data zvernennia: 10.10.2019).

7. Skilky IT-spetsialistiv v Ukraini: pidrakhunok za danymy Miniustu. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/how-many-devs-in-ukraine/> (data zvernennia: 10.10.2019).

8. TOP-50 IT-kompanii Ukrainy, yanvar-2018: rost 13% za hod i perekhod poroha «5000 spetsialistov». URL: <https://dou.ua/lenta/articles/top-50-jan-2018/> (data zvernennia: 10.10.2019).

9. Bohush V., Yudin O. Informatsiina bezpeka derzhavy. Kyiv : «MK-Pres», 2005. 432 s.

References

1. Vynnychuk R. O., Skliaruk T. V. Osoblyvosti rozvytku IT-rynku v Ukraini: stan ta tendentsii. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»*. *Lohistyka*. 2015. № 833. S. 3–8.

2. Sazonets O. M., Idrissi Suleiman. Ukrainski realii zrostannia IT v konteksti svitovoi informatsiinoi asymetrii. *Stratehiia i taktyka derzhavnoho upravlinnia*. 2018. № 1-2. S. 36–41.

3. Sazonets I. L. Innovatsiini metody upravlinnia diialnistiu pidpriemstv v umovakh informatsiinoi ekonomiky. *Ekonomika ta derzhava*.

УДК 338.22

<https://doi.org/10.31713/st3-4201914>

JEL D 51, F 14, L 50

Гессен А. Є.,

к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту туристичної діяльності ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», м. Дніпро

Приз О. В.,

к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту туристичної діяльності ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», м. Дніпро

ПРОБЛЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Hessen A. Ye.,

PhD in Economics,
Associate Professor of the Department of Economics and Management Tourist Activity
«Dnipropetrovsk Humanitarian University», Dnipro